

**ADRIANA STOICA
ROXANA GAVRILĂ
DANIELA RACHERU**

**GHID DE COMUNICARE ASERTIVĂ
ÎN CADRUL LECTORATELOR
CU PĂRINȚII**

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București**

CUPRINS

SCOPUL GHIDULUI	7
CAPITOLUL I: COMUNICARE EFICIENTĂ: CONSTRUIREA UNUI PARTENERIAT AUTENTIC ÎNTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE	9
1.1. Cadre didactice la început de carieră	9
1.2. Formarea/consolidarea parteneriatului dintre școală - familie.....	12
1.3. Dezvoltarea comunicării asertive și implicarea familiei în activitățile inițiate la clasă.....	15
1.4. Ședință sau lectorat cu părinții? Abordări conceptuale.	21
1.5. Comunicării digitale în cadrul ședințelor/lectoratelor cu părinții.....	24
1.6. Rolul feedback-ului în cadrul ședințelor cu părinții	28
CAPITOLUL II: ROLUL CADRELOR DIDACTICE ÎN FACILITAREA ȘEDINȚELOR EFICIENTE CU PĂRINȚII.....	31
2.1. Conștientizarea rolului educațional al cadrului didactic.....	31
2.2. Scopul și finalitatea ședințelor cu părinții.....	36
2.3. Necesitatea și rolul lectoratelor pentru părinți	37

2.4. Stabilirea obiectivelor și comunicarea acestora.....	41
2.5. Strategii pentru implicarea părinților în procesul educațional.....	45
2.6. Implementarea culturii colective la nivelul clasei	48
2.7. Managementul clasei și interacțiunea cu părinții.....	67
CONCLUZII – ÎNDEMNURI PENTRU O EDUCAȚIE CU SUFLET.....	74
BIBLIOGRAFIE.....	76

SCOPUL GHIDULUI

Ghidul este conceput ca un instrument operațional în activitatea de manageriere a clasei de către cadrul didactic. Lucrarea de față vine în întâmpinarea cadrelor didactice tinere, la început de carieră, argumentul fundamental este ideea de necesitate a acestui ghid prin exemple de bune practici dezvoltate în cadrul ședințelor cu părinții. Scopul acestui ghid este de a dezvolta competențe de comunicare asertivă și diplomatică nuanțată a cadrelor didactice cu părinții din clasă. În acest sens, ghidul dezbate necesitatea însușirii metodologice și teoretice a unui demers managerial în cadrul ședințelor cu părinții. Accentul se pune în cadrul lucrării de față pe comunicare, pe calitățile pe care cadrul didactic și le dezvoltă în calitate de manager al clasei de elevi.

În cadrul ședinței cu părinții, cadrul didactic informează părinții despre realitatea situației la nivelul colectivului de elevi. Împreună cu părinții, învățătorul poate să construiască parteneriate familie – școală eficiente prin implicarea reală a părinților în activitatea de organizare. Profesia de cadru didactic este pe de o parte certificată de specializarea în sine, însă pe de altă parte această profesie este caracterizată prin prisma competențelor în domeniul

comunicării și al abilităților emoțional - atitudinale care se reflectă în comportamente flexibile de a-i atrage și motiva pe ceilalți din jur, de a le forma o cultură organizațională, colectivă atât la nivelul copiilor, cât și la nivelul părinților.

Bazele culturii colective se pun în cadrul educației formale. Această lucrare este structurată pe elemente vitale pe care o ședință cu părinții le implică din punct de vedere psihopedagogic. Ghidul așa cum este conceput ajută cadrele didactice la desfășurarea unor ședințe bine structurate, orientate către colaborare eficientă cu părinții prin exersarea abilităților de comunicare.

CAPITOLUL I

COMUNICARE EFICIENTĂ: CONSTRUIREA UNUI PARTENERIAT AUTENTIC ÎNTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE

1.1. Cadre didactice la început de carieră

La început de carieră, fiecare cadrul didactic pornește cu așteptări și cu dorințe de afirmare. Entuziasmul și naturalețea firească dată de îmbrățișarea unei meserii nobile care modelează suflete fragile sunt puncte de plecare forte. Din punct de vedere al formării profesionale, școala absolvită de cadrele didactice te învață cum să demarzi un proces educațional și să-l monitorizezi pe parcursul unui an școlar, urmărind formarea de competențe la elevi. Chiar dacă imaginea unui cadru didactic este văzută doar pe acest palier, de către părinți, activitatea profesorului se reflectă în multiple dimensiuni care conduc la formarea armonioasă a personalității elevilor. Unul din principalele obiective pe care un profesor le are la clasă este să asigure un mediu sigur educațional și confort emoțional. Construirea unei relații emoționale, empatică este un aspect primordial în desfășurarea calității procesului educațional.

Această referire este făcută special cu un scop: pentru realizarea acest obiectiv, învățătorul este necesar să dea dovadă de empatie, de abilități de comunicare bine dezvoltate și care se reflectă în atitudini pozitive cu impact comportamental flexibil, de înțelegere a tipologiei copiilor din clasă care au o vârstă fragedă.

Gestionarea unei clase de elevi vine la pachet cu tutorii acestora, cu care se ia contact în cadrul ședințelor cu părinții. Cadrele didactice tinere resimt involuntar o stare de nesiguranță în ceea ce privește ori gestionarea clasei atât de elevi cât și a părinților în cadrul ședințelor. Vulnerabilitatea dată de lipsa de experiență se reflectă în atitudine. Aceasta se oglindește în modalitatea de comunicare pornind de la limbajul nonverbal, până la cel frazeologic și este resimțită atât de copii, dar mai ales de părinții acestora. Societatea de azi ne dorește competenți și aspectele de lipsă de experiență sau patinajele în comunicare sunt condamnabile cu ușurință când vine vorba de copiii personali. Standardele la care societatea a ridicat grija și competența pedagogică față de copii impune o pregătire pe măsură. Indiferent de forma de pregătire teoretică de care s-a avut parte pe timpul formării de specialitate, aplicarea normativelor teoretice poate crea dificultăți în mediul real de exercitare a profesiei de dascăl. Acest aspect vine cu lipsa practicii pedagogice care a fost diminuată pe parcursul efectuării pregătirii.

De multe ori cadrele didactice la începutul carierei pot simți această presiune și ceea ce este necesar să se înțeleagă din acest unghi, este că „a fi vulnerabil” este

firesc. Vulnerabilitatea în societatea actuală a fost etichetată eronat ca „lipsă de competență”. De multe ori profesorii se simt obligați de a fi perfecți în fața părinților chiar de la început. Consideră că doar așa pot avea votul de încredere al părinților și pot menține o imagine profesională autentică și valoroasă. Emoțiile în cadrul ședințelor cu părinții sunt un aspect care poate genera stres și nesiguranță. Unii învățători tineri se confruntă cu teama de a vorbi în public în fața adulților. Este firesc. Nimeni nu s-a născut coach sau trainer.

Comunicarea în toate aspectele ei este o abilitate antrenată. Carisma, la fel, nu este talent, este doar o abilitate antrenată. Cu cât se conștientizează aceste aspecte cu atât putem trece peste ele mai ușor. Mentoratele didactice, ghidurile metodologice pot oferi exemple de bune practici și tehnici psihologice de redresare atitudinală după eșec. „A greși” este un aspect uman al construirii valorii profesionale, ceea ce este absolut necesar să se învețe este abilitatea de a exersa și a învăța din eșecuri. Aici un rol definitoriu este și suportul colegilor. Pentru a învăța este necesar să spui unde ai nevoie de ajutor, să înveți să ceri ajutorul. A cere ajutorul unui coleg din punct de vedere profesional este o dovadă vie că vrei să înveți și să te dezvolti. Colaborarea profesională, lucrul în echipă, schimbul de experiență și comunicarea au dat de-a lungul timpului rezultate excepționale. De cele mai multe ori barierele psihologice personale sunt cele care țin pe loc tinerii profesori în demararea activităților de manageriere a

colectivelor de părinți. Aspectele care frânează comunicarea cu ceilalți în mediul apropiat personal, sunt de obicei aceleași și în comunicarea de tip profesional.

Prin urmare, aici atrag atenția unei necesități unei dezvoltări în zona personală, mai ales în zona de gestionare a emoțiilor și a convingerilor pe care le avem în harta noastră mentală și pe care le share-uim cu ușurință în contact cu ceilalți pe pilot automat în conversații.

1.2. Formarea/consolidarea parteneriatului dintre școală-familie

Ședințele cu părinții sunt întâlniri în care discutăm aspecte diverse: de la monitorizare, aspecte. De multe ori la ședințe se pune accentul doar pe evoluția copilului, pe neajunsurile sale, pe aspecte care pot ameliora/îmbunătăți activitatea școlară. Ședințele cu părinții sunt o oportunitate de a crea parteneriate Școală – Familie, de a implica activ părinții în activitatea propriului lor copil, sunt o rampă de lansare a înțelegeri persuasive, reciproce dintre munca cadrului didactic și munca părintelui acasă față de același subiect – copilul. Colaborarea eficientă și armonioasă dintre învățător – părinte nu trece neobservată de copil și creează la nivel mental stări de motivație intrinseci, convingeri sănătoase că pe acest drum al formării sale el este susținut de ambele secțiuni în egală măsură, atât de învățător cât și de părinte. Atunci când familia este parte activă din formarea copilului prin implicarea sa la nivelul unității din

învățământ, se formează la nivel psihologic niște convingeri sănătoase pentru copil. Nu se simte singur în acest proces.

Implicarea părintelui asigură confortul emoțional pentru elev și în același timp creează o determinare mai mare pentru implicarea sa. Susținerea emoțională a copilului de către părinte pune bazele transmiterii unor valori care vor sta ulterior la formarea personalității acestuia. Proiectele desfășurate la nivelul unității cu implicarea familiei au valoare inestimabilă, deoarece părinții aduc plus de valoare acestor activități. Emoțiile sunt combustibilul care animă aceste activități și care datorită lor aceste parteneriate dintre școală și familie devin memorabile.

Realizarea acestor parteneriate are în preambul o perioadă de pregătire, în care părinții discută cu profesorul, iau legătura pe grupuri de socializare, există o perioadă de organizare firească oricărui eveniment; mai mult decât atât, la nivelul școlii părinții sunt considerați parteneri reali și de nădejde în realizarea obiectivelor propuse.

Activitatea de implicarea a familiei în oricare dintre proiectele unității are mai multe valențe pozitive:

- muncă voluntară ceea ce este necesară fiecărui individ la nivel psihologic și emoțional, ajută în zona de dezvoltarea personală

- exemplu de bune practici pentru propriul copil, formează convingeri pozitive despre munca în echipă și despre colaborare

- transmite valori esențiale care stau la baza conturării personalității elevului
- comunicare integrativă și transparentă
- aprecierea muncii partenerilor implicați (doar fiind direct implicat în proces poți cunoaște adevăratul parcurs al muncii până la prezentare)
- exercitarea unor strategii pentru dezvoltarea abilităților sociale și mai ales emoționale

Implicarea părinților în proiecte educaționale, activități de organizare la nivelul clasei de elevi, activități extrașcolare pun bazele unor relații pozitive dintre învățător și familie. Prin comunicare, ambele părți implicate ajung să se cunoască emoțional și să lase platoșa rigurozității profesionale și să renunțe la măști sociale. Prin comunicare se trece la pragul de familiarizare, empatizare, renunțare la măști și pretenții. Se ajunge în situația în care se conștientizează că toți suntem oameni și avem aceleași obiective comune. Situațiile excepționale în care familia cere și școala trebuie să furnizeze pornesc din convingerile familiei eronate despre sistemul de învățământ. Indiferent cum este sistemul de învățământ românesc, cu plusuri și minusuri obiectivul rămâne neschimbat în ceea ce privește valorificarea potențialului copilului și formarea unei personalități care să faciliteze integrarea socială a acestuia.

Înțelegerea diversității părinților, ajută cadrul didactic să gestioneze personalitățile multiple cu care întră în

contact. Este important ca profesorii să poată explica cu profesionalism metodele și obiectivele educaționale. Părinții pot avea așteptări, stiluri de comunicare și atitudini foarte diverse. Cum le gestionează un profesor? Prin comunicare flexibilă, asertivă se ajunge la stabilirea numitorilor comuni dintre cele două părți. Un astfel de ghid funcționează ca o resursă de sprijin, oferind nu doar direcții clare, ci și încurajare pentru cadrele didactice aflate în perioada de formare profesională. Acest ghid metodologic axat pe ședințele cu părinții este un instrument extrem de util pentru cadrele didactice, deoarece oferă structura, resursele și încrederea necesare pentru a gestiona eficient aceste întâlniri esențiale în procesul educațional. Cadrele didactice sunt ghidate să comunice deschis despre obiectivele educaționale și să invite părinții să contribuie la procesul de învățare al copiilor.

1.3. Dezvoltarea comunicării asertive și implicarea familiei în activitățile inițiate la clasă

O relație autentică cu părinții se realizează prin comunicare asertivă. Acest tip de comunicare are claritate psihologică și profesională.. La baza acestei comunicări stă respectul reciproc. Rolul comunicării asertive este de a comunica nevoile și emoțiile într-un mod politicos. Unul din punctele de plecare ale comunicării este că toată lumea vorbește, în schimb nu comunică. O comunicare eficientă înseamnă să evită posibilele interpretări greșite. Această îndrumare este valabilă oricărui individ. Modul cum

comunicăm, face diferența dintre un tip de comunicare și altul. Intenția din spatele comunicării face diferența în comunicare. Din acest punct de vedere, este recomandat că orice cadru didactic să urmeze cursuri de comunicare. A învăța să comunici este o abilitate. „A vorbi” este un aspect comun practicat de toată lumea.

Responsabilitatea comunicării este în zona celui care așteaptă un rezultat. Prin urmare, abilitatea de comunicare este necesar a fi exersată. Revenind la aspectul particularizat al ședințelor cu părinții, cadrele didactice indiferent că au vechime sau sunt la debutul carierei sunt în ipostaza de a dialoga cu părinții copiilor.

Prima ședință este și prima impresie de ambele tabere. Prima întâlnire cu părinții este covârșitoare. În caz că nu știai, de fapt primele 4 minute sunt suficiente din punct de vedere psihologic ca mintea interlocutorului să-și formeze prima impresie. Sunt studii înregistrate care arată că odată o judecată emisă în urma primei impresii înregistrate, mintea oamenilor se va opune vehement pentru a o schimba. Aici o parte vine din conținutul verbal emis și cealaltă parte vine din conținutul nonverbal pe care interlocutorul îl transmite. Aceste mesaje circulă cu ușurință atât de la cadrul didactic la părinți (fiecare individ în parte) cât și invers. Este un proces care nu poate fi oprit. Concluzia este că din perspectiva cadrului didactic care inițiază ședința responsabilitatea calibrării mesajului este definitorie, deoarece el este cel care a inițiat ședința, prin urmare el va conduce și comunicare și tot el este cel care

dorește un rezultat. Știind și acceptând importanța covârșitoare a primelor impresii pe care ni le formăm despre oameni și pe care ceilalți și le formează despre noi, putem să le folosim în avantajul nostru. Cum se pune în practică? Acordând o mai mare atenție primelor contacte cu părinții și abordând o comunicare eficientă. Aici aduc în discuție, strategii de comunicare eficientă, nu pacturi de prietenie cu părinții, uitând de scopul întâlnirii care este *Ședința cu părinții*. Ascultarea și folosirea unui limbaj nonverbal deschis, puternic, ajută pentru a lăsa o impresie bună, mult mai mult decât vor ajuta cuvintele pe care cadrul didactic le folosește în discurs și pe care și le alege cu grijă pentru a forma o impresie bună.

Cadrelor didactice care comunică asertiv devin în timp modele de exprimare echilibrată atât pentru elevi cât și pentru părinții acestora. Ceea ce este important este că persoana care comunică asertiv în zona profesională o face paralel cu viața personală. Deci referirea este tot la formarea personală. Tot ceea ce impactează exteriorul și mediul în care ne desfășurăm activitatea, vine din interiorul nostru. Concluzia este că o calibrare interioară, abordarea unei congruențe (între limbajul verbal, nonverbal și emoțional) în comunicare aduce beneficii multiple. Atenția este necesar să nu fie doar axată pe informațional ci pe stăpânirea personală a propriilor emoțiilor, a gândurilor și a atitudinilor care prin sinergia lor, ulterior se reflectă în comportament.

Necesitatea unei comunicări de calitate în cadrul ședințelor cu părinții vizează rezultatul care se dorește să se

obțină. Ce dorește un cadru didactic? Să obțină implicarea activă a părinților în viața copilului pe care l-au adus la școală. Ca să se ajungă la acest rezultat este necesar o implicare reală a părintelui în activitatea extrașcolară a copilului. Revin la rolul comunicării și la faptul că succesul unei comunicări eficiente este dat de intenția din spatele comunicării.

Rolul cadrului didactic este de a aduce familia aproape de obiectivele educaționale urmărite, să-l determine pe părinte să se simtă ca partener educațional real. Profesorul /învățătorul creează punți de comunicare și colaborare între elevi, părinți și comunitate, având ca scop principal sprijinirea dezvoltării integrale a copilului. Calitatea comunicării este esențială stabilirii unui parteneriat eficient între familie și copil. Aici, este de discutat deoarece comunicarea și consolidarea relațiilor partenoriale, sociale între școală și familie nu se realizează doar în cadrul ședințelor cu părinții ci și prin comunicare digitală. Comunicare se realizează prin grupurile de whatsapp, cu membrii din Consiliul clasei. Modalitățile de comunicare sunt diverse și vorbim de formarea și ulterior consolidarea unui parteneriat între școală și familie în mod treptat și nu neapărat limitativ în ședințele cu părinții.

Când se invită părinții să participe la serbare școlară, la excursie, la un târg organizat, practic cadrele didactice nu lansează o invitație în calitate de spectatori. Implicarea parțială a părinților în organizare contribuie la realizarea cu succes a evenimentului în sine. Desigur, din punct de

vedere numeric, nu există o participare covârșitoare, în schimb implicarea unui segment de părinți care ulterior comunică pe grupul lor este practic împărțirea la nivel de colectiv a ceea ce se realizează și se înfăptuiește la nivelul clasei. Practic, vorbim de conceptul de la începutul ghidului – de cultură colectivă. Acest concept are la bază comunicarea asertivă și rolul acesteia este să implementeze la nivelul grupului de elevi, părinți sentimentul de apartenență. Acest sentiment ține de sistemul nostru limbic, de emoții și de capacitatea emoțiilor de a modifica atitudini și comportamente. Omul funcționează la nivel subtil pe ideea de apartenență. Cu cât se simt în siguranță, văzuți, auziți, înțeleși de către învățător, cu atât mai mult vor fi mai implicați, mai doritori să ajute și să contribuie la activitățile realizate la nivelul clasei.

La ședința cu părinții, vin „părinți”. Când folosesc aceste termen, mă refer la statutul de PĂRINTE și atât. Modalitatea de abordare a unui cadru didactic în ceea ce privește tematica din ordinea de zi asigură succesul întâlnirii. Folosirea unui ton calm, blând, acceptarea opiniilor fără defensivă, formularea de cereri fără impunere sunt doar câteva dintre caracteristicile comunicării asertive. În cadrul lectoratelor, învățătorul trebuie să evite poziționarea de superioritate față de părinți, promovând o relație de egalitate și colaborare. Comunicarea cadrelor didactice în cadrul lectoratelor cu părinții trebuie să fie:

- Asertivă, pentru a exprima clar și respectuos nevoile educaționale

- Empatică, pentru a construi încredere și colaborare
- Practică, orientată spre soluții și parteneriat

Un învățător care comunică cu autenticitate și respect devine un facilitator al dezvoltării copilului, un sprijin pentru familie și un model de interacțiune democratică.

Un alt aspect care este important este limbajul. Folosirea unui limbaj simplu, neacademic, creează legături sincere dintre cadru didactic și părinte. Simplitatea discursului este una din caracteristicile esențiale ale ședinței cu părinții. În cadrul lectoratelor, limbajul simplu nu înseamnă superficialitate, ci accesibilitate și autenticitate. Atunci când cadrul didactic renunță la jargonul pedagogic și vorbește „pe limba părinților”, se creează un spațiu de încredere, în care mesajul ajunge direct la suflet, nu doar la minte. Reducerea distanței psihologice ajută la înțelegerea mesajului pe care cadrul didactic îl transmite. Abordarea unui limbaj simplu, încurajează părinții să se exprime și lectoratul devine în mod firesc interactiv. Comunicarea asertivă nu este doar o abilitate, ci o atitudine pedagogică care presupune exprimarea clară, respectuoasă și fermă a ideilor, emoțiilor și nevoilor. În contextul educațional, ea devine un vehicul de încredere între cadrele didactice și părinți. Asertivitatea nu exclude fermitatea, ci o îmbracă în empatie. Este vocea care spune „copilul are nevoie de sprijin” fără a judeca, ci invitând la colaborare. Implicarea familiei în activitățile inițiate la clasă nu se reduce la prezența fizică la evenimente, ci presupune o conectare